

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Artesis Hogeschool Antwerpen**

onderwerp	1. Inleiding
Accreditatierapport en -besluit (000259)	Bij brief van 7 februari 2012 heeft het instellingsbestuur van de Artesis Hogeschool Antwerpen te Antwerpen een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 7 februari 2012 en ontvankelijk verklaard op 14 maart 2012.
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

- Willem Elias, gewoon hoogleraar in de vakgroep Agogische Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, doceert filosofie en actuele kunst, tevens lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunst;

Leden:

- Tammy Schellens, docent aan de vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent, met een onderwijsopdracht voor "didactische werkvormen" en "onderwijstechnologie" (onderwijsdeskundige);
- Michiel Schuijjer, muzikwetenschapper en lector aan het Conservatorium van Amsterdam, daarvoor was hij docent Muziektheorie aan de Universiteit Utrecht en het Koninklijk Conservatorium van Den Haag.
- Rineke Smilde, lector aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen en het Koninklijk Conservatorium te Den Haag;
- Albert Wastiaux, musicoloog en intendant bij het Nationaal Orkest van België, daarnaast is hij bestuurslid bij verschillende instellingen en verenigingen;
- Wouter Vander Veken, student Muziekproductie aan het Conservatorium Gent, Hogeschool Gent, (student-lid).

Secretaris:

- Dries Froyen, medewerker VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 18, 19 en 20 mei 2011. Het visitatierapport dateert van 8 december 2011.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

2. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie is van mening dat het niveau en de oriëntatie van de doelstellingen, zoals binnen iedere afstudeerrichting afzonderlijk geformuleerd, adequaat zijn. De commissie stelt vast dat de opleiding stelt zich tot doel stelt om 'creatieve musici op te leiden die zichzelf kunnen situeren binnen het huidige internationale socioculturele en artistieke referentiekader'. Binnen de bacheloropleiding wil de opleiding studenten een brede basis meegeven op artistiek, algemeen cultureel en artistiek-wetenschappelijk gebied. De commissie waardeert de continuïteit tussen de competenties in de bachelor- en in de masteropleiding en het opstellen van een matrix waarin de relatie tussen de competenties uit het Vlaamse Structuurdecreet en de domeinspecifieke competenties van de opleiding is gevisualiseerd. Ze stelt vast dat de opleiding de intentie heeft om het competentieprofiel systematisch te verfijnen en bij te sturen. De commissie stelt vast dat per afstudeerrichting domeinspecifieke doelstellingen zijn opgesteld. De commissie stelt vast dat de opleiding een positieve maar realistische visie hanteert omtrent academisering en is van mening dat deze in haar doelstellingen voldoende aandacht heeft voor het verwerven van academische competenties. De opleiding neemt volgens de commissie de nodige initiatieven om de academisering ingang te doen vinden onder alle docenten. De commissie stelt vast dat het academiseringsproces nog niet voltooid is, maar dat de opleiding wel een duidelijke visie heeft en al een hele weg heeft afgelegd. Zij vraagt aan de opleiding om de internationale gerichtheid te expliciteren in het competentieprofiel.

De commissie stelt vast dat het competentieprofiel van de opleiding in overeenstemming met het domeinspecifiek referentiekader. De opleiding heeft zich bij het opstellen van de beoogde eindcompetenties gebaseerd op het kwalificatieraamwerk voor muziekoopleidingen in Vlaanderen en het decreet van de Vlaamse Gemeenschap op de structuur van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 2003. De commissie stelt vast dat de opleiding een realistisch beeld heeft van het complexe muzieklandschap waarin afgestudeerden terechtkomen en dat de doelstelling van de opleiding om polyvalente musici op te leiden, daarbij aansluit. De commissie vraagt de opleiding wel voldoende hoge artistieke eisen te stellen. De commissie constateert dat een groot deel van de docenten actief is in het werkveld, waardoor de

Pagina 3 van 14 verwevenheid tussen het beroepenveld en het onderwijs hoog is. De commissie stelt echter vast dat het merendeel van het contact met het werkveld informeel plaatsvindt. Ze vraagt de opleiding om de artistieke raad structureel te betrekken bij de systematische evaluatie en verfijning van de doelstellingen. De commissie stelt vast dat het opleidingsprofiel van de opleiding aansluit bij de internationaal geformuleerde doelstellingen. De commissie vraagt de opleiding een extra inspanning te doen om studenten vertrouwd te maken met de opleidingsdoelstellingen.

Programma

De commissie stelt vast dat de opleiding ernaar streeft onderzoek, onderwijs en artistieke praxis te integreren in haar programma. De commissie is positief over de doordachte integratie van opleidingsonderdelen omtrent academisering binnen het programma en stelt vast dat de opleiding inspanningen doet om het onderzoek dat in huis gebeurt tot bij de studenten te brengen. Ze is echter van mening dat het onderzoek nog meer teruggekoppeld kan worden naar de uitvoeringspraktijk. De commissie waardeert de actieve betrokkenheid van de opleiding op diverse fora over de academisering van hoger kunstonderwijs. De commissie is positief over de werkgroepen voor reflectie over en de uitvoering van onderzoek in de muziek en moedigt de opleiding aan hierin te blijven investeren, met name binnen de afdeling Jazz, waar volgens de commissie minder wordt geïnvesteerd in onderzoek in vergelijking met de andere afstudeerrichtingen. Om de professionele gerichtheid in het programma te waarborgen, organiseert de opleiding ensembles en projecten. Studenten hebben de mogelijkheid hiervoor ook studiepunten te verkrijgen. De commissie moedigt de opleiding aan de didactische meerwaarde van de projecten te verhogen. De commissie stelt vast dat de opleiding inspanningen doet om voor zo veel mogelijk studenten werkplekervaringen bij professionele organisaties te regelen. Maar ze vraagt de opleiding toch extra inspanningen te leveren voor het realiseren van een groter en meer divers aanbod aan stageplekken voor studenten Instrument die niet slagen voor de audities. De commissie suggereert de opleiding om studenten te stimuleren ook zelf initiatief te laten nemen in het zoeken van een werkplekervaring, bijvoorbeeld in de sociaal-artistieke muziekpraktijk, waar een overaanbod is. De commissie is van mening dat de cursussen van een aantal muziekpedagogische omringingsvakken dienen te worden geactualiseerd en de link met de specificiteit van de opleiding moet worden aangebracht.

De commissie stelt vast dat het programma toelaat de vooropgestelde doelstellingen te bereiken en waardeert de explicitering van de doelstellingen aan de hand van een competentiematrix. De commissie is positief over de aandacht binnen het programma voor het lichaamsbewustzijn. Wel vraagt de commissie meer aandacht voor elektronische ontwikkelingen. De commissie meent dat de opleiding de expertise en het instrumentarium op het gebied van Oude muziek optimaal tot hun recht moet laten komen door samenwerking, nu de eigen afdeling is opgeheven. Ook op andere vlakken ziet de commissie graag meer samenwerking onder de conservatoria in Vlaanderen. De opleiding kiest ervoor om het academische luik niet in één specifiek vakgebied onder te brengen, maar aan bod te laten komen in alle vakgebieden. De commissie is positief over de samenwerking met de afdelingen Dans en Drama. Hoewel de opleiding een aantal initiatieven neemt op het vlak van internationalisering, kan dit volgens de commissie nog concreter worden uitgewerkt. De commissie stelt een onbalans vast tussen in- en uitgaande studenten. De commissie is wel positief over de initiatieven rond *internationalisation@home* die de opleiding realiseert, maar dit blijft volgens de commissie wel te veel eenrichtingsverkeer. De commissie stelt vast dat evaluatie en herziening van het

Pagina 4 van 14 programma regelmatig plaatsvinden, waarbij feedback van studenten wordt meegenomen. Inbreng van het werkveld komt vanuit docenten die actief zijn in het werkveld en via de artistieke raad. Door internationale contacten is er ook gelegenheid tot internationale benchmarking. De commissie stelt vast dat de ruimte voor keuzeopleidingsonderdelen sterk verschilt, afhankelijk van de afstudeerrichting, en soms wordt gebruikt voor het remediëren van theoretische opleidingsonderdelen. De commissie acht dit een oneigenlijk gebruik van de keuzevrijheid en vraagt de keuzevrijheid te waarborgen.

De commissie stelt vast dat de opleiding een samenhangend programma aanbiedt en aandacht heeft voor de bewaking van de samenhang. De commissie waardeert de duidelijke onderverdeling van de programma's van de verschillende afstudeerrichtingen in gemeenschappelijke vakgebieden. De commissie is van mening dat de opleiding erin slaagt om de rijkdom in het programma te bewaren zonder het overzicht te verliezen. De commissie waardeert de verticale samenhang van het academische luik doorheen de opleiding. De commissie stelt geen problemen omtrent volgtijdelijkheid vast. De opleiding hanteert geen strikte scheiding tussen de bachelor- en masteropleiding. Studenten die 150 studiepunten van het bachelorprogramma hebben afgewerkt, kunnen zich al inschrijven voor opleidingsonderdelen van de master. De commissie is positief over het overleg tussen praktijk- en theorie docenten en vraagt dergelijk overleg ook binnen andere opleidingsonderdelen te stimuleren.

De commissie stelt vast dat de opleiding in een studietijdmeting grote verschillen per student heeft geconstateerd. De opleiding spant zich in om bij de evaluatie van het curriculum rekening te houden met deze meting. De commissie waardeert het dat de studenten het programma als studeerbaar ervaren, maar vraagt de opleiding de studenten te blijven stimuleren het maximum uit hun studie te halen. Zij moedigt de opleiding aan betrouwbare studietijdmetingen te blijven uitvoeren, vooral voor de omringingsvakken en de artistieke projecten. De commissie stelt vast dat de opleiding een aantal studiebevorderende maatregelen neemt, zoals de aansluiting van lessen en een evenwichtige verdeling van contacturen en examens. De commissie stelt vast dat de opleiding zicht heeft op de bestaande studiebelemmerende factoren en waar mogelijk maatregelen neemt. De studietrajectbegeleider volgt op of een individueel programma studeerbaar is, en adviseert indien nodig om het programma te verlichten.

De commissie is tevreden over de organisatie van de artistieke toelatingsproeven, met een jury en een gemotiveerde beoordeling. De opleiding laat studenten van de Kunsthumaniora van Antwerpen toe om hun geïntegreerde proef tevens te laten gelden als toelatingsproef. De commissie is positief over deze samenwerking. Ze moedigt de opleiding aan om intenser te overleggen met het DKO en KSO over de organisatie van de vooropleiding en het verwachte niveau op de toelatingsproef. Verder waardeert de commissie het dat de opleiding de mogelijkheid biedt om de toelatingsproef per dvd- of video-opname te doen. De commissie stelt vast dat binnen de afdeling Jazz en binnen sommige zeldzamere hoofdvakinstrumenten minder strenge selectiecriteria gelden dan binnen de klassieke hoofdvakinstrumenten. Anderzijds zou volgens de commissie bij zeer populaire hoofdvakinstrumenten kunnen nagedacht worden over een numerus fixus. De commissie heeft begrip voor de noden van de opleiding aan een breed spectrum aan instrumenten, maar vraagt toch om het niveau van de instroom te bewaken en de instroom zo veel mogelijk onafhankelijk van het hoofdvak te houden. De opleiding organiseert verschillende activiteiten om kandidaat-studenten kennis te laten maken met het programma. De commissie is positief over de initiatieweek, waarin eerstejaarsstudenten oriënteringslessen

Pagina 5 van 14 krijgen en waarin hun niveau wordt bepaald. Zij suggereert tijdens deze initiatieweek tevens te werken aan de vorming van een groepsgevoel onder studenten. De commissie moedigt de opleiding aan te blijven zoeken naar opvang op maat van de diverse instroom. De commissie waardeert bijvoorbeeld het schakelprogramma dat de opleiding heeft ingericht voor studenten met een professioneel bachelordiploma die een masterdiploma willen halen. De commissie suggereert ook voor buitenlandse zij-instromers zonder academische bagage gelegenheid te bieden een echte onderzoekscultuur te verwerven, waartoe het volgen van enkele onderzoeksgerichte opleidingsonderdelen niet volstaat. De commissie stelt vast dat de opleiding de procedures omtrent de aanvraag van EVK/EVC voldoende uitgebreid heeft uitgeschreven en opgenomen in het AOR.

De commissie stelt vast dat de omvang van de opleiding 180 studiepunten bedraagt en daarmee voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang van een academisch gerichte bachelor.

De commissie stelt vast dat het gestuurde, individuele onderwijs centraal staat in de opleiding. Hoewel de commissie een aantal vernieuwende elementen in het programma vaststelt, is ze van mening dat het didactische concept nog niet sterk is uitgewerkt in de lijn van de opleidingsdoelstellingen. Momenteel ligt nog vooral de nadruk op de traditionele praxis. De commissie moedigt de opleiding aan om, mede onder invloed van nieuwe werkvormen, een moderne en multidisciplinaire vorming in de kern van het programma te plaatsen en te expliciteren. De commissie waardeert de aandacht van de opleiding voor samenwerkend leren en vakoverschrijdend werken binnen projecten. Ze vraagt de opleiding er wel over te blijven waken dat alle instrumenten aan zinvolle projecten kunnen deelnemen. De commissie is wel positief over het openklassenbeleid dat binnen bepaalde opleidingsonderdelen mogelijk is en vraagt de opleiding het openklassenbeleid ook binnen andere opleidingsonderdelen in te voeren. De commissie beveelt het gebruik van een individuele portfolio aan om ontwikkeling en prestaties bij te houden. Een dergelijk instrument kan ook het academiseringsproces ondersteunen. De commissie vraagt de opleiding docenten te stimuleren nog meer actief gebruik te maken van ICT en het elektronische leerplatform.

De commissie is van mening dat de beoordeling en toetsing zorgvuldig gebeuren. De commissie vraagt de opleiding te onderzoeken hoe in de evaluatie meer aandacht kan worden geschonken aan de beoordeling van generieke competenties en attitudes die wel vermeld staan in de opleidingsdoelstellingen. De commissie is positief over de organisatie en beoordeling van de artistieke proeven. Wel stelt ze vast dat de opleiding vooral solo-examens organiseert. Gezien de nadruk van de opleiding op interdisciplinair samenwerken, vraagt ze om meer inspanningen te doen ook deze vormen van samenwerking te evalueren. De commissie waardeert het dat de opleiding een evaluatieformulier hanteert waarop de jury feedback geeft per te beoordelen competentie. De commissie waardeert de mogelijkheden tot feedback. De commissie is positief over de behandeling van eventuele klachten over de examens door de ombudsdienst. De commissie is van mening dat de richtlijnen ter beoordeling van de stage adequaat zijn uitgewerkt.

Inzet van personeel

De commissie is positief over de gerenommeerde uitvoerende muzikanten in het docentenkorps en over de professionele gerichtheid en ervaring binnen de opleiding. Voor de ontwikkeling van onderzoek spreekt de opleiding in de eerste plaats de al aanwezige

Pagina 6 van 14 onderzoekservaring en -competenties onder het personeel aan. De commissie waardeert deze aanpak, die volgens haar bijdraagt aan de acceptatie en verspreiding van het academiseringsproces onder alle personeelsleden. De commissie stelt verder vast dat samenwerking met academici van de Universiteit Antwerpen goed verloopt. De commissie waardeert het enthousiasme binnen de opleiding en stelt vast dat de opleiding veel aandacht heeft voor het draagvlak, en dat ze erin slaagt het docententeam mee te nemen in het academiseringsproces. De commissie vraagt de opleiding te zoeken hoe binnen de afstudeerrichting Jazz/Lichte muziek het onderzoek verder ingang kan vinden, en bredere bekendheid kan krijgen. De commissie stelt vast dat de opleiding als volgende stap in het academiseringsproces het onderzoek beter wil markeren ten opzichte van uitvoerend werk en onderzoeksspeerpunten formuleren wil. De commissie is positief over de mogelijkheden tot inhoudelijke bijscholing van docenten, maar stelt vast dat hier weinig gebruik van wordt gemaakt. Ze vraagt de opleiding nog meer inspanningen te doen om medewerkers te laten participeren aan (internationale) congressen en studiedagen.

De commissie stelt vast dat de opleiding in het academiejaar 2009-2010 60 VTE aan onderwijzend personeel had, waarvan 50 VTE zijn betrokken in onderwijsopdrachten. Dit komt neer op een docent-studentratio van 1/7,26, hetgeen de commissie correct acht. Zij stelt wel vast dat het OP te veel op vrijwillige basis doet, en dat de opleiding te weinig middelen krijgt het OP hier adequaat voor te belonen. De commissie vraagt de opleiding te onderzoeken of het beschikbare personeel voor piano- en ensemblebegeleiding efficiënter kan worden ingezet. De commissie constateert dat tien VTE's zijn voorzien voor onderzoek en academisering. 48 van de 159 OP-leden zijn betrokken in onderzoeksactiviteiten. Negen OP-leden hebben een doctoraat, drie combineren een doctoraatstraject met een onderwijsopdracht en twee zijn uitsluitend voor een doctoraatstraject aangesteld. De commissie stelt vast dat het ATP over voldoende medewerkers beschikt.

De commissie stelt vast de opleiding over personeel beschikt dat gekwalificeerd is voor de inhoudelijke, didactische en organisatorische realisatie van het programma. Ze constateert dat de opleiding verzorgd wordt door een hecht, dynamisch team van energieke medewerkers dat de werksfeer als positief ervaart. De commissie waardeert met name de horizontale organisatie van de opleiding. De commissie stelt verder vast dat de opleiding beschikt over een deskundig en goed functionerend team ATP. De commissie stelt vast dat opleiding veel tijd verliest met allerlei administratieve rapportages. De commissie vraagt de opleiding om, ondanks een tekort aan middelen, waar mogelijk maatregelen te nemen om de motivatie van medewerkers op peil te houden. De commissie waardeert het dat de opleiding bij werving en selectie van nieuwe docenten aandacht heeft voor meer dan alleen de muzikale reputatie van de (hoofd)vakdocenten. De commissie stelt vast dat de opleiding naast informele gesprekken periodieke functioneringsgesprekken houdt, die na maximaal vijf jaar worden afgerond met een evaluatiegesprek. De commissie is positief over de combinatie van informele en formele opvolging van het functioneren van medewerkers. De commissie stelt vast dat studenten positief zijn over de didactische kwaliteiten van de (hoofdvak)docenten. De commissie vraagt de opleiding de didactische professionalisering van de docenten te stimuleren en op te volgen, bijvoorbeeld door het ondersteunen van de begeleiding van de masterproef en de stages, en het gebruik van ICT en het elektronische leerplatform.

De commissie stelt vast dat de opleiding over adequate materiële voorzieningen beschikt voor het realiseren van het onderwijs. De commissie stelt echter vast dat er te weinig voorzieningen zijn voor elektronische muziek en dat de opnamestudio verouderd is. De opleiding erkent dit, en geeft aan te onderzoeken hoe ze kan samenwerken met Champ d'Action om gebruik te maken van de faciliteiten van dit ensemble. Verder stelt de commissie vast dat ook het didactische materiaal deels nog verouderd is, en vraagt ze bijkomende investeringen te doen in ICT, multimedia en beamers. De commissie stelt vast dat de opleiding inspanningen doet om extra financiering te verkrijgen via de stad, de provincie en privéfondsen, en waardeert deze inspanningen. De commissie stelt vast dat de opleiding een adequate bibliotheek heeft en dat studenten toegang hebben tot elektronische databases. De commissie constateert dat de docenten tevreden zijn over de faciliteiten, maar suggereert wel meer werkplekken voor onderzoekers te voorzien. De opleiding zal hieraan werken.

De commissie stelt vast dat studiebegeleiding en informatievoorziening adequaat zijn. Uit de gesprekken leidt de commissie af dat de opleiding te veel verschillende communicatiekanalen gebruikt en suggereert keuzes te maken voor enkele informatiekkanalen en die consequent toe te passen. De commissie stelt vast dat studenten tevreden zijn met de studietrajectbegeleiding en dat de opleiding bijzondere trajecten aanbiedt voor studenten met een functiebeperking, voor werkstudenten en voor buitenlandse of anderstalige studenten. De commissie waardeert de begeleiding van anderstalige studenten, maar vraagt wel de begeleiding van uitgaande studenten te verbeteren en een actiever beleid te voeren om studenten in een Erasmustraject te krijgen. De commissie suggereert verder het uitbouwen van een netwerk van samenwerkende conservatoria met behulp van de internationale contacten van individuele docenten. De commissie waardeert het overleg over de studievordering van iedere student. De commissie constateert dat studenten tevreden zijn over de studentenbegeleiding. De commissie stelt vast dat het eerstelijnsaanspreekpunt goed functioneert. De commissie waardeert verder de aandacht voor lichaamsbewustzijn en bewegingsleer ter voorkoming van lichamelijke klachten. De commissie waardeert de mogelijkheid om klachten te melden bij een ombudspersoon.

Interne kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat de opleiding regelmatig evaluaties uitvoert met behulp van vragenlijsten en sterkte-zwaktegesprekken. De meest directe en frequente vorm van feedback vindt plaats tijdens informeel overleg onder studenten, docenten, werkveld en alumni. De opleiding hanteert streefdoelen in de evaluaties. De commissie stelt vast dat de opleiding adequate instrumenten inzet voor de evaluaties en waardeert de jaarlijkse studententevredenheidsgesprekken die meer ruimte laten voor bedenkingen en suggesties van de studenten. Om de vier jaar evalueren studenten het functioneren van de docent in een docentenevaluatie, die wordt ontwikkeld op hogeschoolniveau. De commissie stelt vast dat de anonimiteit bij de docentenevaluatie niet gegarandeerd kan worden. De commissie vraagt de opleiding werk te maken van formele alumnibevingen. De commissie waardeert de combinatie van anonieme vragenlijsten en individuele functioneringsgesprekken om de tevredenheid van het personeel te volgen. Ze vraagt de medewerkersbeving regelmatig te herhalen. De commissie stelt vast dat de opleiding een inspanning heeft gedaan om systematischer te bevingen, maar is van mening dat het systeem van bevingen nog in de kinderschoenen staat en nog niet door iedereen

Pagina 8 van 14 gedragen wordt. De respons op de bevragingen ligt over het algemeen laag, waardoor de analyse van de resultaten minder betrouwbaar is. De commissie stelt vast dat er te weinig oog is voor de creativiteit verbonden aan deze kunstschool en vraagt meer aandacht vanuit de hogeschool voor de eigenheid van de opleiding en meer mogelijkheid om de vragenlijsten aan te passen op maat van de opleiding.

De commissie stelt vast dat de opleiding een aantal aandachtspunten uit het vorige visitatierapport met succes heeft aangepakt. Anderzijds stelt de commissie vast dat de opleiding nog maar net is gestart met het uitwerken van een alumni-beleid, dat de betrokkenheid van de studenten nog kan worden verhoogd en dat de studenten nog meer gestimuleerd moeten worden een buitenlandervaring op te doen. De commissie stelt vast dat binnen de opleiding een groot zelfcorrigerend vermogen aanwezig is, maar vraagt de opleiding om per verbeteringsactie systematisch na te gaan wat de effectiviteit ervan is en of eventueel bijsturing nodig is. De commissie stelt vast dat de opleiding gebukt gaat onder 'overadministratie'. Ze vraagt de hogeschool om zo veel mogelijk rekening te houden met de eigenheid van de opleiding, en haar de nodige autonomie te geven om haar ambities waar te kunnen maken. Anderzijds vraagt de commissie aan de opleiding om duidelijke en realistische prioriteiten te stellen.

De commissie stelt vast de opleiding alle betrokkenen voldoende betreft bij de kwaliteitszorg. Ze constateert dat studenten tevreden zijn over de participatie via de studentenraad en waardeert het dat de opleiding deze raad ernstig neemt. De commissie moedigt de opleiding aan studenten meer te informeren over conclusies uit het overleg met de studentenraad en over de overeengekomen verbeteringsacties. De commissie waardeert deze mate van betrokkenheid van medewerkers, temeer daar binnen de muziekopleidingen veel docenten voor een kleine, deeltijdse opdracht aangesteld zijn. De commissie waardeert het dat de opleiding er in slaagt een breed draagvlak te verkrijgen voor een ambitieus beleid, dat de veranderingen niet schuwt. De commissie waardeert de betrokkenheid van het werkveld in de, naar haar mening, sterke en evenwichtige artistieke raad. De commissie moedigt de opleiding aan verder te bouwen aan een alumniwerking en aan de structurele betrokkenheid van alumni bij de opleiding.

Resultaten

De commissie is van mening dat de kwaliteit van de gelezen scripties over het algemeen adequaat is. Ze stelt vast dat, hoewel een gemeenschappelijk niveau van academisering nog niet aanwezig is, de ontwikkeling ervan wel duidelijk aanwezig is. De commissie moedigt aan deze ontwikkeling verder vorm te geven, en vraagt daarbij extra aandacht voor de onderzoeksgerichtheid binnen de afstudeerrichting Jazz/Lichte muziek. Het werkveld suggereert studenten vroeger in de opleiding in contact te brengen met de realiteit van het werkveld. De commissie suggereert het opleidingsonderdeel 'inleiding tot de muziekpraktijk' in het reguliere programma op te nemen, bij voorkeur al in het derde bachelorjaar. De commissie vraagt de opleiding meer inspanningen te doen om de studenten te stimuleren een zinvolle buitenlandervaring op te doen.

De commissie is van mening dat het studierendement hoog is en dat de opleiding streefcijfers formuleert. Voor het eerste jaar is dat 70 procent. Van de studenten die in het eerste jaar slagen, streeft de opleiding ernaar dat 90 procent het bachelordiploma behaalt. De commissie stelt vast dat de opleiding over het algemeen haar streefdoelen voor het rendement behaalt. De commissie stelt vast dat de opleiding aangeeft dat een modeltraject

Pagina 9 van 14 van drie jaar nog steeds realistisch is voor de bacheloropleiding van 180 studiepunten. De commissie moedigt de opleiding aan inspanningen te blijven doen om de slaagkansen in het eerste bachelorjaar te doen toenemen, evenwel zonder het te bereiken niveau te verlagen.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De NVAO heeft bij de analyse van het beoordelingsrapport in het bijzonder aandacht besteed aan het verloop van het academiseringsproces. De NVAO heeft zich de vraag gesteld of de realisaties en plannen op grond waarvan de commissie tot haar oordeel komt voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleidingen dan volledig aan de accreditatiecriteria zullen beantwoorden. Daarbij is gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. De criteria die daarbij aan de orde zijn komen er samengevat op neer dat:

- a) in de doelstellingen de wetenschappelijke oriëntatie die men nastreeft duidelijk is en de onderzoekscompetenties worden verwoord;
- b) dat academisering in de inrichting en opzet van het programma tot uitdrukking komt, de inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar, de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- c) dat een onderzoeksomgeving in ontwikkeling is die de opleidingen ondersteunen en voeden, de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij onderzoek;
- d) dat het aannemelijk is dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012/2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De commissie stelt vast dat het academiseringsproces nog niet voltooid is, maar dat de opleiding wel een duidelijke visie heeft en al een hele weg heeft afgelegd. Hoewel een gemeenschappelijk niveau van academisering nog niet aanwezig is, is de ontwikkeling ervan wel duidelijk aanwezig. De commissie stelt vast dat de opleiding de academisering niet als een doel op zich ziet, maar als een middel bij de vorming van de student tot volwaardig musicus. De commissie acht dat een positieve maar realistische visie omtrent academisering. De commissie is van mening dat de opleiding in haar doelstellingen voldoende aandacht heeft voor het verwerven van academische competenties. De commissie is positief over de doordachte integratie van opleidingsonderdelen omtrent academisering binnen het programma.

De opleiding neemt volgens de commissie de nodige initiatieven om de academisering ingang te doen vinden onder alle docenten. Daarnaast heeft de opleiding een aantal onderzoeksspeerpunten afgebakend rond de aanwezige expertise en op basis van de documentatie die in de opleidingsbibliotheek aanwezig is. De commissie waardeert de actieve betrokkenheid van de opleiding op diverse fora over de academisering van hoger kunstonderwijs. Door de onderzoeksgelateerde inbreng vanuit het eigen personeel groeit de interesse voor onderzoek bij andere personeelsleden spontaan. Daarnaast is goede samenwerking met academisch personeel van de Universiteit Antwerpen, en met andere culturele instellingen en kunstinstellingen. Ook het werkveld geeft tijdens de gesprekken aan de meerwaarde van de academisering te zien.

De NVAO stelt vast dat de commissie in 18, 19 en 20 mei 2011 een opleiding aantrof die een goede start had gemaakt met het academiseringsproces. De commissie draagt daarvan eerste resultaten aan en is positief over wat al is bereikt. De commissie onderbouwt naar het oordeel van de NVAO overtuigend dat de opleiding in 2012/2013 aan de academiseringsdoelstellingen zal voldoen.

Pagina 11 van 14 **4. Oordelen visitatiecommissie**

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	E
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	E
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

Pagina 12 van 14 **5. Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Artesis Hogeschool Antwerpen

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Artesis Hogeschool Antwerpen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Antwerpen wordt georganiseerd: Instrument/Zang, Muziektheorie/Schriftuur: Compositie, Muziektheorie/Schriftuur: Theorie en Jazz/Lichte muziek.

Gelet op de door de instelling aangevraagde overgangsmatige regeling inzake academisering wordt de accreditatie verleend voor een periode van zes jaar.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2017-2018.

Den Haag, 30 mei 2012

Voor de NVAO,



Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

Pagina 14 van 14 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Artesis Hogeschool Antwerpen
– adres instelling:	Keizerstraat 15 B-2000 ANTWERPEN BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie	Bachelor
– specificatie	of Arts
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	Instrument/Zang, Muziektheorie/Schriftuur: Compositie, Muziektheorie/Schriftuur: Theorie
en	Jazz/Lichte muziek
– studietraject voor werkstudenten:	/
– vestiging opleiding	Antwerpen
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Muziek en podiumkunsten
– bijkomende titel	geen